

proti grajšini se gospod že od deleč na vés glas smeja. Kramar v grajšino stopivši gré molcé s kozlom po stopnicah. Do vrat pridši poterka, in gospod namesto da bi „Noter!“ rekel, se le zadere: „Kdo je?“ Kramar odgovori: „Uni, ki ga notri ni“. Na to gospod vrata odpre in kramarja serpo pogleda, ter hlapca pokliče rekoč: „Pripeli dva huda psa, da raztergata tega zarobljenca“. Ko psa prideta, ju nahujska nad-nj. Psa pa, namesto da bi kramarja popadla, se mu še le dobra delata, ker sta zajca pri njem ovohala. Gospodu se je precej dozdevalo, da kramar nekaj za plajšem tiši, ter mu ukaže v sobo stopiti. Ko v sobo stopi, sta psa še bolj prijazna. Zdaj kramar zajca spusti, psa pa za njim skočita, da hočeta vse podreti. Gospod pa je bil vesel, da jo je kramar tako zvil, ukaže hlapcu: „Pelji tega sleparja v klet, in daj mu iz vsakega soda piti, samo iz tistega ne, iz katerega jez pijem; kadar ga napojiš, ga dobro oklesti z bičem, ki v kleti za durmi visi, in potlej ga spusti“.

Ko je kramar že iz vsakega soda pil, hoče tudi še od tistega, iz katerega piti mu je gospod prepovedal. Hlapec pa tega ne dopusti. Zdaj se kramar na pipo zavalí, jo izdere ter po kleti zažene, hlapec pa naglo pavec v sodovo luknjo vtakne, da bi vino ne izhahljalo. Kramar to viditi, naglo za bič popade in jame hlapca po plečah udrihovati. Ko gospod pokanje sliši, reče: „Le ga, le ga! kar ga največ moreš, da bo vedil, kakošen je bil nov smenj“. Kramar pa mu odgovarja: „Sej ga, sej ga, kar nar več morem“. Ko gospod sliši, kako da poka, zavpije: „Dosti je! sedaj jenjaj in ga spusti“. Kramar neha hlapca pretepati, in ko vidi za durmi pol teleta viseti, ga sname, verže čez rame, s plajšem pokrije in korači iz grajšine. Gospod pa pri oknu gleda in mu reče: „No, prijatelj, zdaj boš vedil, kakošen je bil nov smenj; si skupil, da boš pomnil!“ Kramar pa mu odgovori: „Bog Vam poverni, gospod žlahni; skupil sem, da komaj nesem. Z Bogom!“ Po „Sedmici“ J. M.

Odperto pismo.

Slovinci!

Le nekoliko mescev še, in Terst in lepa Italija se nam bota tako blizo primaknila, da ju bo hodil gledat in obiskavat, kdor se le kolikokaj gibati more. Blagega serca odpirate Vi gostoljubno vsakemu unajniku brez razločka rodovine vrata do svojega serca in blaga — v svojo domovino, in se zanašate pri unajnih narodih enakega sprejetja. — Ne da bi unajnim narodom kaj žalega sponašal, Vas pa vendar opomnim, da se Slovenec pri njih take prijaznosti le takrat razveseliti zamore, ako si je ključ do njih serca oskerbel. Ključ do človeškega serca je živa beseda, je jezik. Kdor se s svojim bližnjim pogovarjati ne ume, bo pri njem le malo in slabo opravil. — Da bi tudi Vam mogoče bilo si ključ do serca Talijanov (Lahov) oskerbeti, sem vam spisal dvoje bukvic: talijanski besednjak in talijansko slovnico.

Do zdaj so Slovenci le po nemških bukvicah ali pa v Italii se talijanskega (laškega) jezika učili. Iz omenjenih bukvic, ki sem Vam jih spisal, se lahko vsaki Slovenec, ako le slovenski brati zna, domá talijanskega jezika naučí. Talijanski jezik pa ni le lep jezik, on je tudi mnogim, posebno trgovcem potreben. Moj besednjak, kateri še to dobro ima, da so vse slovenske besede v njem tudi z nemškimi pomenki oskerbljene, je na dvoje razdeljen, namreč: na slovensko-nemško-talijanski, in talijansko-nemško-slovenski del.

Naj bo to oznanilo za zdaj zadosti; ob kratkem bote z „Novicami“ dobili vsaki en list omenjenega besednjaka za pokušnjo in povabilo na njegovo naročbo. Nada sem se zdravo, da bo to za Vas zloženo delo, med vami ravno tako obilno prijatlov štelo, kakor obilno jih je imel pred nekimi leti moj „ilirsko-nemačko-talijanski rečnik“ med Jugoslavjani.

V Terstu.

J. Drobnič.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Reke 13. marca. —i— Že davnej se nismo nobenim bukvam tako čudili, kakor nekim laškim, ki so te dni na dan prišle. Napis ti knižuri je „Porta orientale“. Poslušajte, kakega kova je. Pisatelj seda najpred na Pegaza nadahnjeno popisovaje, kako imenitno za vse jutrove dežele je slovensko in horvaško-istrijansko primorje; kupčija treh svetov (!) se bo pred ali pozneje tū stakala. Narod ondi stanujoč se bo med vsemi drugimi najsrečnejega čislal. Pač se bodo drugim ljudstvom od deleč gledajočim sline cedile! Naš mojster si je tedaj sledeče izmislil. Ker so prebivavci teh v prihodnosti blaženih dežel večidel Slovenci ali Horvatje, razmatra on to zemljo tako rekoč za prazno; Slovancov sicer ne taji, marveč je tako milostljiv, da jim tudi za naprej živeti dá, — al ker so po njegovih besedah le gole trupla brez duha, je v svojih bukvah lijak nastavil, skoz katerega bo italijansko maslo v nezabeljene slovanske možgane vrelo! Al šalo v kraj! Omenjena knižura je tako polna predpustnih laží in hudobnega natolcevanja, da ni vredna daljnega pretresa. Le nekaj hočemo pisarja vprašati: Seje li žito za primorje Slovan ali Lah? Je mar daljna velika kupčija v laških, in ne v horvaških in gerških rokah? Se li z obertnostjo vsake verste po primorji Lah pečajo, ali pa Slovenci, Horvati in nekoliko naseljenih Nemcov? Kteri mornarji se po celem svetu bolj cenijo: ali laški ali pa slovanski zlasti dalmatinski? Pojmo še na znanstveno polje. Kdo je kaj slišal o kaki laški literaturi ali umetnosti v slovanskem primorji? — Almanahi namreč dandanašnji v slovstvo ne spadajo. Če so Djažić, Baraković, Gundulić in sto in sto drugih Italijani bili, potem bomo radi italijansko omiko v slovanskem primorji priznali. Vém, da pisar „Portae orientalis“ postavljenim vprašanjem ne bo odgovoril, — al tudi ni treba. Tega, kar so Slovani na svojem primorji, ne bodo mali laški mestjani sem ter tje razkropljeni nikdar nadomestili.

Iz Gorice 15. marca. * Ko se je bilo mesca novembra goriško poslanstvo Nju Veličanstvoma v Sežani — na meji našega okroga — poklonilo, so blagovolili presvetli Cesar obljubiti, da bojo vernivši se iz Italije „svoje zveste Goričane“ obiskali. Berž so se začele posvetovanja o pripravah za spodoben sprejem; pa s tako skrivnostno se je ravnalo, da se je v občinstvu le toliko zvedilo, da bo „Travnik“, ta sivostara priča slovanske nekdanjosti, serce vseh svečanost in središe ozaljšanja. Mesca februarja je bilo več kot polovica hiš polikanih po tistih ulicah, kodar ste imele se Nj. Veličanstvi peljati, in mestna županija je dala pri tej priložnosti mnogo stavnih poprav izpeljati. Iz odrov, ki so se začeli v drugi polovici pret. mesca postavljati, se ni moglo uganiti, kaj se bode izcimilo. Ko nam pa telegraf na duri poterka in veselo novico oznani, da 8. marca bo Gorici sreča došla ljubljena Vladarja sprejeti, glej! kot da bi čaral, se v vsakem kotu, kamor se ozreš, vsaki hip kaj novega ugleda, kar bom skušal ob kratkem in v časoslovnem redu popisati.

Nad vodomatom na Travniku se vzdiguje silno ličen turšk „kiosk“ prav v izhodnem okusu, z gerbi, vojaškimi podobami, venci itd., obložen z neizrekljivo gostimi svetilnicami. Zraven njega stojita še dva druga manjši kioska z umetnima vodomatoma, obdanimi s školji in smrečevjem. Na stranéh okrož. poslopja, kjer je bilo stanovanje Nj. Veličanstvoma pripravljeno, ste nizki in bolj borni hiši pokrite s stolpoma po šegi srednjega veka, na katerih se bereta lepa in pomenljiva latinska napisa. Med ulicami se razlikuje šolska, ki pelje iz Travnika proti zahodu do novega mosta čez Korenj (potok), kodar se bo v kratkem nov vhod v mesto odperl, da mu ga ne bo para. Po ti ulici so napravljene zvezde po kolih in vse polno balonov, in konec dolge, ravne ulice pri mostu se vzdigujete prezračne piramidi, krona in monogram Nj. Vel. Na gradu razširja orjašk cesarsk orel svoje perute z laškim podpisom: „Zvestoba, uda-

nost"; pod orlom je polovica griča do nad hiš z baloni posejana. Št. Ignaško cerkev zaljšajo pomenljivi transparenti; kosarna je vsa z beršljinom preprežena in po vseh oknih transparenti, nad veliko stražo vojaške podobšine; tudi kazina je lepo napravljena. Na Kornji (tergu na severnem koncu mesta) se vzdiguje visoka obeliska. Pred gledalištem je napravljen prostoren, bogato in okusno ozaljšan šotor; pred mestom na laški cesti izraza visok slavolok lepo in od vseh pohvaljeno misel — gerb goriškega mesta (3 stolpe).

Poslednjih osem dni se je delalo tudi ponoči pri luni in vgodnem pomladanskem vremenu. Vse to in brezštevilne bandera po zvonikih in po cesti, vsakega pol strelaja do mosta na Soči, so zgolj naprave mestne gosposke, ki veljajo menda kakih 8000 gold. zvon dražih poprav po mestu, vse skup pa kakih 14 do 15.000 gold. Tako so stale reči v saboto večer.

V nedeljo (8. marca) na vse jutro začnejo gospodarji svoje hiše zaljšati, in ako smo se nad mestnimi pripravami zavzeli, se ne moremo tu kar načuditi dragim in okusnim olupšavam naših mestnjanov. Malokje je bilo viditi navadnih domačih preprog in pregrinjal, ampak povsod le nalaš umetno napravljenih v znanih barvah. Zastav je vse mergolelo. Ulice niso bile več ulicam podobne, ampak bogato ozaljšanim sobom; zastonj bi se trudil vse to na drobno popisavati; povém le to, kar sem od nekega generala slišal, da kar se ozaljšanja hiš tiče, se ne dá Gorica nobenemu laškemu mestu primerjati, temuč le Ljubljani, in to je spremništvo Nju Veličanstev poterdilo. Podajmo si tedaj roko, dragi Ljubljančanje!

Pa ni rož brez ternja! Kot Damoklov meč so v nedeljo predpoldne megle nad nami visele in up in strah se bojujeta v naših sencih. Popoldne začne rahlo rosi; tuga se je bila nas polastila. Ob 1³/₄ odrinete Nju Veličanstvi iz Vidma. V Novogradu na meji našega okroga in ilirskega kraljestva je stal velikansk slavolok, in tukaj sta čakala teržaški deželni poglavar baron Mertens in našega okrožja predstojnik baron Buffa z mnogimi poslanci in uradniki. Ob poli štirih zagromi prvi top in veselo zapojejo zvonovi, vsa množica zavrišče in čez četert ure priderdrá s šesterimi belci naprežena kočija. Vneti „Živijo-klici“ se razlegajo kot električen tok, in ko ljudstvo rajsko obličje presvetle Cesarice zagleda in Nje preljubezljivo in ponižno prikimovanje, se vname taka nadušenost, da se je zdelo, kot da bi kočija na valovih preserčnih klicov plavala. Tukaj je še treba opomniti poslanstev iz skor vseh okrajev goriškega okroga v staro- in novonarodski obleki z zastavami, na katerih so bilo zapisane imena okrajn. In res malokje se najde v tako majhnem okrogu toliko različnih noš. Zvon teh, vojakov, in šolske mladine so bili tudi delavci iz gosp. Ritterjeve sladkornice z banderi razpostavljeni. Deževalo je čedalje bolj, vendar se je nejevolja nad dežjem tu pa tam v šalo spremenila, ker se je povsod slišalo upiti: „Proč s streho; kaj mislite, da je Cesar samo vaš!“ in marsikteri miluje zdaj svoj židani klobuk, pa udati se je bilo treba nemili osodi. (Konec sledí.)

Iz Ljubljane. Popisu slovesnosti v Postojnski jami imamo še pristaviti, da je prevzvišeni gosp. deželni poglavar Nju Veličanstvom v mal spominček na jamo na belvederu poklonil tružico, v katero je gosp. Ferdinand Schmidt, marljivi preiskovavec krajskih podzemeljskih jam, nabral imenitniše živalice, ktere prebivajo v Postojnski jami, namreč 4 kebricke (Adelops Khevenhülleri, Lepodirus Hohenwartii, Sphodrus Schmidtii, in Troglorhynchus anophthalmus), potem neko kobilico „Phalangopsis cavicola“, nekega nepravlega škorpijona „Blothruss spelaesus“, povodno bolho „Niphargus stygius“ in pa stonogo „Titanethes albus“. Vse te živalice so prebivavci Postojnske jame, pa nekatere se le redkokterikrat in težko najdejo. — Tudi smo zvedeli, da so presvitli Cesar blagovolili sprejeti gospode Miroslava Vilharja, Kavčiča in Fabiani-ta, kateri

so Jim v imenu Notrajncov poklonili prošnjo za precenitev katastra, in jim milostljivo rekli, „da dobro poznajo revno notrajsko deželo in je ne bojo pozabili“. Preserčno veseli so se poslovili poslanci od Nj. Veličanstva.

Novičar iz raznih krajev.

Nova postava zavolj potnih listov (pôsov), katero smo omenili v 16. listu, je v nedeljo moč zadobila. — Po ces. dovoljenji od 9. t. m. je uvožni col za pšenico in pšenično moko Istrijanom in prebivavcem kvarnerskih otokov skozi 5 let za polovico znižan. — Za fabriške in obertniške potrebe je po ces. sklepu od 18. febr. l. l. cena soli tako znižana, da cent kuhane soli v Hall-u velja le 58 kr., v Gmunden-u 54 kr., v Hallein-u 36 kr.; v galiških, bukovinskih in ogerskih solnicah 32 kr., cent morske soli v Kopru in Pirani 32 kr., v Benetkah 40 kr., kamnitne soli pa v Vilički in Bohnii, v Marmarošu in na Erdeljskem 18 kr. Iz ptujih dežel se more sol za te potrebe brez colnine dobivati. 1. dan prihodnjega mesca zadobi ta nova postava svojo moč. — Tudi v Galicii in Bukovini se po ces. sklepu od 7. jan. t. l. premije za konje in govejo živino ne bojo več delile, ker so skušnje učile, da te premije niso svojega namena dosegle. Po odpravljenih premijah prihranjeni dnar se bo vprihodnje za povzdigo kmetijstva po drugih potih in posebno za šolsko učenje kmetijstva obračal. — V Benetkah in v Terstu je poslednji čas več imenitnih kupčijskih hiš na kant prišlo. — Zavoljo semen židnih červičev so na Laškem letos v veliki zadregi; sila drago je (unča velja 14 dvajset!) in še to ni zanesljivo. Nekteri veliki kupci so si dali jajčec iz Kine priti, pa ta špekulacija jim je popolnoma spodletela, ker po poti so červiči iz jajčkov izlezli in 50.000 lir, ki so jih za-nje dali, je šlo rakom žvižgat. — Časnik dunajske kmetijske družbe je prinesel v svojem poslednjem listu obris poslopij dunajske kmetijske razstave. Govori se, da pri ti priložnosti bo tudi prvo jahanje kónj za stavo, za katero so cesar velike premije določili. — Političnih novic ni te dni posebnih. Angleške vojne ladije so 15. t. m. imele černo morje zapustiti. — V Moldavi in Valahii je sedaj vse živo o tem, kako naj se prihodnja vladija osnuje v teh deželah. — V Parizu sedaj črnogorski knez zvonec nosi. Časnik „Patrie“ pravi nekako prevzetno: „Danilo je prvi knez serbski, ki je v državnih opravkih prišel v Pariz; nekdanj so se vladiki črnogorski obračali v Petrograd in na Dunaj; Pariz pa dan današnji v red devlje ne le velike evropejske homatije temuč tudi manje“. Po takem bi se moglo misliti, da Pariz sedaj ure navija celemu svetu! — Svajcarsko-pruska pravda počasi leze naprej. — Kralj napolitanski je v spomin, da mu je kraljica spet enega otroka povila, nekoliko jetnikov pomilostil, toda — političnih ne. — Iz Kine piše „Peterburskia Wedonosti“, da so zmešnjave ondi čedalje večje; puntarske dežele ne odrajujejo davkov; državne kase so prazne; ker je sreberni in kupreni dnar zgini, je dala vlada železnega kovati. — Sultan turški je poslal kneza serbskega z redom Medžidjim v ravno tisti opravi, kakor ga je poslal cesarju Napoleonu. — Edina hči Omer-paša, Emina, ki je bila vdrugeč omožena z zarobljenim Omer-bey-om, si je po pismih iz Beligrada nedavno zavdala. Od Omera-paša ločena žena, rojena Erdeljka, živi v Peri v precej revnem stanu, ker ji je obljubljeno penzijo le prva dva mesca plačal. Ker zna klavir dobro igrati, se namerja v Carigradu muziko učiti in si s tem — v sramoto svojega poprejšnega moža — kruh služiti.

Popravek.

V „odgovoru“ jezikosl. pom. v 20 listu je pri opazki med serp-koma (čujte itd.) izostal podpis: V red.